

8. Наказ від 14.02.2006 N 31 МІНІСТЕРСТВО ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ «Про затвердження Типових положень про заклади соціального захисту для бездомних осіб та звільнених осіб». - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0474-06>.

Аннотация

Рассматриваются вопросы формирования жилья для бездомных и проблемы бездомности в Украине, возникновение причин беспризорности на территории Украины. Определение соответствующих типов бездомных к типологии жилья для этой категории населения.

Ключевые слова: бездомность, бездомный, социальная гостиница, приют для бездомных.

Annotation

Considered the question of the formation of housing for homeless people and homelessness in Ukraine, the occurrence of the causes of homelessness.

Determination of the appropriate types of homeless housing typology for this category of the population.

Keywords: homelessness, homeless, social hotel, shelter for the homeless.

УДК 725.9

Суфранова М. В.

*аспірант кафедри Архітектури будівель і споруд, та дизайну
Харківського національного університету міського господарства
ім. О.М. Бекетова*

КОМПЛЕКСИ ВСЕСВІТНІХ ВИСТАВОК: ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА АРХІТЕКТУРНО-ПРОСТОРОВІ РІШЕННЯ

Анотація: у статті розглянуті фактори, що впливають на архітектурно-просторові рішення комплексів Всесвітніх виставок. Визначено основні складові факторів, які необхідно враховувати при розробці проектних рішень комплексів даного типу. Облік розглянутих факторів при проектуванні дозволяє підвищити якість архітектурно-просторових рішень, істотно поліпшивши показники ефективності будівництва.

Ключові слова: архітектура, комплекси Всесвітніх виставок, архітектурно-просторові рішення, фактори, ЕКСПО

В умовах сучасності у суспільстві виникає стан постійної конкуренції. Країни намагаються заявити про себе на міжнародній арені. Проведення Всесвітньої виставки є важливим кроком. Окрема відповідальність покладається на архітектора. Для більш широкого розуміння архітектурних можливостей, які з'являються у архітекторів, а також чіткого розуміння завдань, що стоять перед ними, виникає гостра необхідність виявлення факторів, що впливають на формування комплексів Всесвітніх виставок.

Архітектуру ЕКСПО вивчають з моменту проведення першої виставки, серед них роботи Н. Коновалової, О. Орельскої, В. М. Шпакова. Серед вчених інших країн варто відзначити В. Кречмера, Т. Шріферса, В. Фрібе і В. Хофманна, П. Антонеллі, П. Грінхальга. Більшість робіт включають в себе дослідження історії розвитку архітектури Всесвітніх виставок, проте сучасні дослідження не виявляють факторів, що впливають на архітектурно-просторові рішення комплексів.

Метою даного дослідження є визначення чинників, що впливають на архітектурно-просторові рішення комплексів.

Комплекси Всесвітніх виставок - це багатофункціональна система, спрямована на задоволення моральних і фізичних потреб відвідувача, тому комплекс включає в себе не тільки павільйони певної архітектури, експозиції в павільйонах і на відкритих майданчиках, зону конгресів і симпозіумів, ландшафтні простору, транспортні системи, зони відпочинку і розваг, а й систему приміщень, які обслуговують клієнтів.

На архітектурно-просторові рішення комплексів Всесвітніх виставок впливають різні аспекти організації середовища. Аналіз існуючих комплексів дозволив визначити фактори, які роблять значний вплив на формування даного типу комплексів. Ці фактори можна розділити на дві групи: загальні, характерні для будь-яких багатофункціональних комплексів і великих містоутворюючих вузлів, і специфічні, зумовлені функціональними і архітектурними особливостями комплексами.

До першої групи можна віднести:

- містобудівні умови,
- природно-кліматичні особливості,
- екологічні фактори,
- соціальні та економічні фактори.

Містобудівний фактор формування об'ємно-планувальної та архітектурно-просторової організації комплексів розглядає їх розташування щодо інфраструктури міста на компоновку і розміщення його об'єктів.

При виборі території виставки велике значення надається розташуванню її в місті, наявності хороших зовнішніх зв'язків з центром міста і його

районами, вирішення транспортних проблем, пропускної здатності магістралей, ландшафтним якостям території. Нерідко створення виставкової території пов'язано з рішенням загальноміських завдань але охорони навколишнього середовища, розвитку транспортних зв'язків. При організації тимчасових виставок передбачається активне використання її території в наступному: наприклад, використання ядра виставки як громадського центру.

Виставкові комплекси, об'єднані єдиним тематичним змістом, займають значні території і розраховані на велику кількість відвідувачів. Великі виставкові комплекси обслуговуються лініями метрополітену, автомобільним, водним та повітряним транспортом. [1]

Аналіз розміщення комплексів по міста показує наявність типологічних змін в архітектурно-планувальній їх організації при різних моделях розміщення. Можна виділити три моделі розміщення: інтегрована, периферійна і автономна. У кожній з моделей розміщення формування об'ємно-планувальної та архітектурно-просторової організації відбувається особливим чином і пов'язано із загальною концепцією розвитку.

Для якісної взаємодії комплексу з вже існуючою тканиною міста необхідно також:

- використати містобудівельних традицій, що історично склалися та не втратили значення;
- урахувати формування характерних для даного міста силуету та панорам з урахуванням сприйняття як з локальних точок, так й з відкритих просторів;
- органічне поєднання архітектури та ландшафту.

Так само необхідно враховувати, що комплекси надають значні навантаження на інженерні мережі міста. Це обумовлює необхідність застосовувати в проектному рішенні прийоми, що зменшують це навантаження (використовувати альтернативні джерела енергії для забезпечення комплексу, наприклад, вітроенергетика та геліоенергетика, а також економія енергії завдяки «теплим» стін, правильні способи утилізації відходів, раціональне проектування, компактність форм, правильність розташування світло- і теплопропускних поверхонь.), що в цілому сприяє підвищенню енергоефективності комплексу.

Природно-кліматичний фактор враховує вплив природно-кліматичних умов регіону будівництва. До цих умов, що впливає на об'ємно-планувальні та архітектурно-просторові рішення комплексів, можна віднести характерні кліматичні особливості ділянки будівництва: висока ступінь опадів, аномально низькі або високі температури і різкі коливання, вітрові навантаження,

сейсмічність району будівництва, характер ґрунтів, рівень ґрунтових вод і рельєф ділянки, наявність водойми або лісового масиву і т.д.

Компоненти природного та штучного середовища (сонячна радіація, колір, повітря (його температура, вологість), швидкість та напрям вітру, опади та звук грають важливу роль в формуванні архітектурних рішень. Досягнення найбільш раціональних рішень можливе завдяки комплексному урахуванню фізичних параметрів середовища (світлотехнічних, теплотехнічних і акустичних) на початковій стадії архітектурного проектування. [2]

Кожна з кліматичних або природних умов особливим чином відбивається на загальному архітектурно-планувальному рішенні будівель і споруд об'єктів будівництва.

Також при виборі об'ємно-планувальних і архітектурно-просторових рішень необхідно виходити з інтенсивності руху потоків туристів і видових розкриттів.

Вплив екологічного чинника тісно пов'язаний з природно-кліматичними, але має свою явну специфіку.

Проблема екології в архітектурі є ключовою для всієї сучасної будівельної політики. Архітектори все частіше вдаються до принципів екологічної «зеленої» архітектури:

- збереження енергії та її накопичення Ще в XIX столітті А. Гауді, влаштовуючи світлові шахти в багатоповерхових будинках, вводив в квартири сонячне світло. В останні роки активно використовуються для накопичення енергії сонячні батареї;
- скорочення обсягів нового будівництва, використання старих матеріалів, реконструкція існуючих об'єктів;
- повага до місця. Злиття архітектури з природним оточенням (підземні будинки, зелена покрівля і т.п.);
- цілісність. Взаємодія всіх перерахованих вище підходів.

Відповідно до принципів «зеленої» (органічної) архітектури кожен форму слід розглядати як організм, який розвивається відповідно до закону свого власного існування, особливого "ордера", в гармонії зі своїми функціями і оточенням, як рослина або інші живі організми. [3]

Якщо при розгляді природно-кліматичного чинника перед архітектором стоїть завдання врахувати особливості клімату при будівництві, то екологічний фактор вимагає врахування навантаження, що комплекс надає на сформований екологічний баланс території при будівництві і після його завершення. Наприклад: взаємозв'язок природного і штучного середовища, антропогенний вплив на навколишнє середовище, використання поновлюваних і невідновлюваних природних ресурсів. Звідси випливає, що врахування

екологічного чинника включає в себе розробку архітекторами проектного рішення комплексу будівель і споруд, необхідних для проведення Всесвітньої виставки, яка мінімізує негативний вплив на всі перераховані вище складові.

Економічні чинники головним чином залежать зацікавленості держави і інвесторів в будівництві. Вони полягають в забезпеченні мінімально необхідних витрат на будівництво і експлуатацію комплексу. Наявність державних програм, датуючих будівництво, збільшує кількість зацікавлених інвесторів, сприяє економічній доцільності проектів. Слід вибирати найбільш оптимальні об'ємно-планувальні, конструктивні та архітектурно-просторові рішення будівель з урахуванням забезпечення доцільною організації функціональних і технологічних процесів в них.

Вплив соціального фактора, виражається в наявності нормативно-правового забезпечення проектування комплексів такого типу, і так само необхідність підвищення ролі суспільства на всесвітній арені.

До специфічних факторів варто віднести:

- функціональне призначення об'єкта;
- конструктивно-технологічні можливості;
- психофізіологічні особливості сприйняття людиною архітектурного середовища;
- естетичні цінності і ідейний зміст архітектури.

Головним фактором, основою об'ємно-планувального рішення будівель і споруд є функціональне призначення, тобто та діяльність людини, заради якої будується комплекс. [4] Вплив функціонального призначення об'єкта пов'язаний з оптимальним забезпеченням всіх функціональних процесів, які потрібні в комплексі, а також формуванні зв'язку між функціональними групами будівель та приміщень.

Важливість конструктивно-технологічних можливостей тісно пов'язана з формуванням архітектурно-просторового середовища, як усього комплексу Всесвітньої виставки, так і окремих павільйонів, що дуже часто випереджували свій час не тільки своїм виглядом, а й засобами, що використані для його втілення.

Не менш визначну роль відіграють психофізіологічні особливості сприйняття людиною архітектурного середовища. Характер сприйняття оточення є мінливим у часі і тому особливий інтерес становлять закономірності сприйняття більш загального порядку: позитивна та негативна форма, об'єм, текстура, колір, композиція. Тільки на їх основі можна сформулювати рекомендації, які попередять можливі помилки в побудові об'ємно-просторової форми. [5]

На естетичну свідомість при постійних якісних змінах впливають об'єктивні умови суспільного життя, особливо характер і зміст конкретної естетичної культури і морально-психологічної атмосфери, поза якою важко представити архітектуру, яка є одним із факторів формування естетичної свідомості. [6]

У сприйнятті людиною простору і предметного світу беруть участь живе споглядання, абстрактне мислення і досвід, накопичений у попередній практиці. Джерело наших знань про предмети - відчуття, прямий результат впливу об'єктивних властивостей предмета на органи чуття. [7]

Процес формування естетичної цінності не може бути виведений з практики виробництва та існуючих потреб. Естетична архітектурна діяльність виділилася в особливу сферу суспільного виробництва, а естетичні потреби стали рівноправними з іншими духовними і матеріальними потребами. [6]

Характерна риса комплексів Всесвітніх виставок, що їх відрізняє від інших виставкових і багатофункціональних комплексів, - обмежений термін функціонування і перепрофілювання після завершення виставки. Ці обставини істотно впливають на об'ємно-планувальні та архітектурно-просторові рішення будівель, вимагають мобільності і незалежності окремих частин комплексу один від одного. Все це вимагає нових підходів до проектування комплексів Всесвітніх виставок. Френк Ллойд Райт казав: «Архітектура нашого часу - не предмет розкоші, який існує для декількох знавців, для якоїсь частки суспільства; це мистецтво, яке належить усім, адже громадські будівлі оплачуються всіма, отже, воно повинно взаємодіяти ні з правами певної групи, певної публіки, але з правами всієї публіки в цілому». Саме тому при проектуванні комплексів Всесвітніх виставок архітектор бере на себе велику відповідальність і має враховувати проблеми і потреби міста в цілому, а не тільки організаторів та відвідувачів Всесвітньої виставки на час її проведення.

Висновки

В даному дослідженні комплексно розглянуті чинники, що впливають на об'ємно-планувальні і архітектурно-просторові рішення комплексів Всесвітніх виставок. Виявлені умови, які впливають на проектування та будівництво цих комплексів, детально розглянуті природно-кліматичні, соціально, економічні та містобудівні фактори, функціональне призначення об'єкта, конструктивно-технологічні можливості, психофізіологічні особливості сприйняття людиною архітектурного середовища, естетичні цінності і ідейний зміст архітектури. В результаті дослідження встановлено принципи та прийоми об'ємно-планувальних і архітектурно-просторових рішень виставкових будівель.

Література

1. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений/ В.В.Адамович, Б.Г.Бархин, В.А.Варежкин и др. – М.: СТРОЙИЗДАТ, 1984 – 272 с.
2. Конспект лекцій з дисципліни „Будівельна фізика. Кліматологія” (для студентів 4 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.060102 – «Архітектура» (експеримент)) / Т. М. Апатенко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва – Х.; ХНАМГ, 2011. – 98 с.
3. Теория архитектурной композиции: курс лекций / Г.Л. Леденева. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2008. – 80 с.
4. Архитектурно-конструктивное проектирование общественных зданий: учебное пособие / В. Ф. Фомина. – Ульяновск: УлГТУ, 2007. – 97 с.
5. Архітектура, як метод психологічного впливу./ Ключковський М. С, Богданова Ю.Л., 2014
6. Вплив архітектури на естетичний розвиток студента. / Василишин В. Я.
7. Основы архитектурной композиции. / А. Иконников, Г. Степанов - М.: «Искусство», 1971 – 224 с.

Abstract

The article considers the factors influencing the formation of space-planning decisions of energy-efficient high-rise office buildings. The main components of the factors considered in the development of design solutions of these type buildings. Provides the examples of energyefficient high-rise office buildings. Accounting for factors considered in the design allows you to improve the quality of architectural and spatial solutions that significantly improve the performance of construction.

Key Words: Worldwide exhibitions, EXPO, exposition, architecture of Worldwide exhibitions, hall, factors

Аннотация

В статье рассмотрены факторы, влияющие на архитектурно-пространственные решения комплексов Всемирных выставок. Определены основные составляющие факторов, которые необходимо учитывать при разработке проектных решений комплексов данного типа. Учет рассмотренных факторов при проектировании позволяет повысить качество и архитектурно-пространственных решений, существенно улучшив показатели эффективности строительства.

Ключевые слова: архитектура, комплексы Всемирных выставок, архитектурно-пространственные решения, факторы, ЭКСПО.